

Høringsnotat

Landbrug
J.nr. 2020-6205
Ref. LISVI
Den 19. juni 2020

Husdyrgødningsbekendtgørelsen for planperioden 2020/2021

Udkast til ændret bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning (husdyrgødningsbekendtgørelsen) har været i offentlig høring i perioden fra den 2. april til den 7. maj 2020.

Miljø- og Fødevareministeriet har modtaget høringssvar fra følgende organisationer, foreninger og kommunale myndigheder:

Biogas Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Gartneri, Danske Juletræer, Dansk Skovforening, Genanvend Biomasse, Glostrup Kommune, HedeDanmark, Herning Kommune, KL, Københavns Universitet (Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning), Landbrug & Fødevarer og Nature Energy.

Bemærkningerne er gengivet i al sin væsentlighed i det følgende sammen med Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger hertil.

1.	Husdyrgødningsbekendtgørelsens titel	4
2.	Organiske gødningstyper, der ikke er husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand eller affald, jf. § 2, stk. 5.....	4
3.	Undtagelse fra husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for forskningsforsøg, jf. forslag til ny § 3, og justering af Miljøstyrelsens dispensationsadgang i § 55, stk. 2.....	5
4.	Justering af en række definitioner i § 4	7
5.	Placering af anlæg m.v., jf. §§ 5-7	9
6.	Forbuddet mod at tilbageføre husdyrgødning til stalden, jf. § 9.....	10
7.	Krav til opbevaringskapacitet, jf. § 11	11
8.	Regulering af opbevaring af affald i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 8	11
9.	Ensretning af afstandskrav til ammoniakfølsom natur	12
10.	Kravet om anvendelse af husdyrgødning til gødningsformål, jf. § 26	13
11.	Præcisering af krav til nedfældning, jf. § 27	13
12.	Krav om anvendelse af ammoniakreducerende tiltag ved anvendelse af højemissionskunstgødning, jf. § 27, stk. 11-14.....	14
13.	Fravigelse af lukkeperioderne ved udbringning af gødning i væksthuse, jf. § 28.....	16
14.	Ændring af lukkeperioder for fast og flydende affald	17
15.	Erosionsforebyggende foranstaltninger	18
16.	Reguleringen af husdyrgødning fra smågrise behandlet med medicinsk zinkoxid, jf. § 33	19
17.	Formulering af fosforloftet for husdyrgødning fra fælles biogasanlæg, jf. § 35, stk. 4 og 5	19
18.	Fosforreguleringen, herunder muligheden for at udbringe 90 kg fosfor fra bioaske pr. tildeling i skove, jf. §§ 36 og 40.....	21
19.	Præcisering af at afgasset biomasse fra samme biogasanlæg tilknyttes samme fosforloft, jf. § 37, stk. 6.....	23
20.	Præcisering af terminologien om hævet fosforloft på baggrund af lave fosfortal, jf. § 39.....	24
21.	Fradragsregler for fosfor i kunstgødning og bioaske anvendt på ikke-harmoniarealer, jf. § 40, stk. 4.....	24
22.	Tilretning af terminologi i § 40, stk. 5	25
23.	Fradrag for fosfor ved levering af halm til fyringsanlæg eller biogasanlæg og modtagelse af bioaske eller afgasset biomasse retur, jf. § 40, stk. 6 og 7.....	26

24.	Lovtekniske justeringer af krav til bedrifter, der udbringer op til 230 kg N pr. ha pr. planperiode, jf. bilag 2.....	28
25.	Miljømæssige vurderinger af ændret udkast til bekendtgørelse	29
26.	Øvrige bemærkninger	31

1. Husdyrgødningsbekendtgørelsens titel

Genanvend Biomasse og HedeDanmark finder, at husdyrgødningsbekendtgørelsens titel er misvisende, da bekendtgørelsen ikke kun omhandler husdyrgødning, men også anden organisk gødning og bioaske. På denne baggrund foreslås det, at bekendtgørelsen får et mere sigende navn som f.eks. "Gødningsbekendtgørelsen".

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Fra 1. august 2019 ændrede bekendtgørelsen navn fra "Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v." til "Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning". Bekendtgørelsens officielle navn afspejler således det område, som bekendtgørelsen regulerer. Populærnavnet "Husdyrgødningsbekendtgørelsen" er ikke det officielle navn for bekendtgørelsen. Miljø- og Fødevareministeriet er enig i, at bekendtgørelsens kaldenavn ikke er dækkende for hele dens emnefelt. Bekendtgørelsen er imidlertid almindelig kendt under dette kaldenavn.

Hertil kommer, at "Gødningsbekendtgørelsen" er anvendt som kaldenavn for bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om jordforbedringsmidler, og "gødskningsbekendtgørelsen" anvendes som kaldenavn for bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning. Der vil derfor kunne opstå forvekslingsmuligheder, hvis bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning ændrede kaldenavn til gødningsbekendtgørelsen.

På denne baggrund er det ministeriets vurdering, at det er mest hensigtsmæssigt at fastholde bekendtgørelsens kaldenavn.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

2. Organiske gødningstyper, der ikke er husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand eller affald, jf. § 2, stk.

5

KL bemærker, at det fremgår af høringsbrevet, at "Ministeriet vil ... overveje, om det bør tydeliggøres i husdyrgødningsbekendtgørelsen, at gødning fra f.eks. insekter følger bekendtgørelsens regler for affald og ikke bekendtgørelsens regler for husdyrgødning". KL anbefaler en tydeliggørelse, som gør det klart, at gødning fra andre dyrearter end fugle og pattedyr omfattes af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for affald.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet er enig med KL i, at det er hensigtsmæssigt at præcisere direkte i bekendtgørelsen, at gødning fra dyrearter tilhørende andre dyreklasser end fugle (aves) og pattedyr (mammalia) er omfattet af bekendtgørelsens regler om affald.

På baggrund af bemærkningerne fra KL har Miljø- og Fødevareministeriet præciseret i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 2, stk. 5, at gødning fra dyrearter tilhørende andre dyreklasser end fugle (aves) og pattedyr (mammalia) reguleres som affald.

3. Undtagelse fra husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for forskningsforsøg, jf. forslag til ny § 3, og justering af Miljøstyrelsens dispensationsadgang i § 55, stk. 2

Danmarks Naturfredningsforening bakker op om, at det skal være muligt at foretage forsøg f.eks. vedr. teknikker til begrænsning af næringsstofudledning til omgivelserne fra markerne men mener, at der bør være et loft for, hvor mange arealer, der samlet set vil kunne omfattes af undtagelsen, og at ministeriet fastsætter rammer for, hvor det er muligt at etablere disse forskningsforsøg med henblik på, at det sikres, at forsøgene ikke fører til nitratudledning til drikkevandsforsyninger og ikke til fosforophobning i områder i nærheden af søer, vandløb og kyster, hvor naturkvaliteten er påvirket af fosfor.

Efter Danmarks Naturfredningsforenings vurdering skal ministeriet opgøre, hvor stor påvirkning med fosfor og nitratudvaskning den foreslåede generelle undtagelse for forskningsforsøg fra bekendtgørelsens krav vil medføre. Foreningen anerkender, at en sådan opgørelse kan vanskeliggøres af at tilvejebringe en prognose for, hvor mange forsøg der iværksættes.

Landbrug & Fødevarer ser positivt på, at der kommer en fast procedure for forskningsforsøg, som fraviger udbringningsreglerne, men har en række forslag til ændringer og præciseringer.

For det første anfører Landbrug & Fødevarer, at et forsøgsled er det samlede areal af 4-6 gentagelser af forsøgspareller på hver 30-50 m², og at forsøgsleddet derfor kan være op til 300 m² (6 x 50 m²). Aarhus Universitet måler i nogle tilfælde ammoniakfordampning i storpareller på 36 x 36 m². På denne baggrund foreslår Landbrug & Fødevarer, at bekendtgørelsesudkastets begrænsning for forsøgsled til 100 m² ændres til en begrænsning for forsøgspareller til 1.300 m² for både mark og skov.

Landbrug & Fødevarer bemærker for det andet, at det problematisk, at det skal fremgå af forsøgsplanen, hvordan påvirkninger af omgivelserne vil blive imødegået, da det jo netop er effekten af denne påvirkning, som undersøges i forsøget. Hvis forsøget eksempelvis går ud på at undersøge ammoniakfordampning efter gylleudbringning i fodergræs, har man brug for at anvende slæbeslangeudlagt gylle som reference. Ammoniakfordampningen herfra er en del af forsøgsresultatet, og det hverken kan eller skal derfor imødegås. På denne baggrund foreslår Landbrug & Fødevarer, at sidste del af sætningen "... og hvordan påvirkningerne af omgivelserne som følge heraf vil blive imødegået" udgår.

For det tredje bemærker Landbrug & Fødevarer, at det fremgår, at der skal foretages en registrering på Miljøstyrelsens hjemmeside, inden forsøget går i gang. Landbrug & Fødevarer finder denne registrering unødigt bureaukratisk og mener, det er tilstrækkeligt, at landmanden ved kontrol kan fremvise forsøgsplanen, som dokumentation for, hvad der er sket i forsøget, og hvorfor fravigelser fra udbringningsreglerne har været nødvendigt. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse kan Miljøstyrelsen på anden vis følge med i anvendelsen af fravigelsen.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at Landbrug & Fødevarer antager, at forsøgsplanen vil være tilstrækkelig til at opfylde dokumentationskravet i stk. 4.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet er enig med Landbrug & Fødevarer i, at størrelsen af forsøgsleddet skal justeres, således at det muliggør op til seks gentagelser på forsøgsparceller med en størrelse på hver forsøgsparcel på op til 50 m². På denne baggrund har ministeriet ændret størrelsesgrænsen for forsøg på arealer med landbrugsafgrøder til 300 m². Ministeriet finder det ikke begrundet at hæve størrelsesgrænsen til 1.300 m². Sådanne forsøg vil dog fortsat kunne udføres efter en forudgående dispensation fra Miljøstyrelsen.

Kravet i § 3, stk. 2, nr. 2, om, hvordan påvirkningerne af omgivelserne vil blive imødegået, er en væsentlig forudsætning for at gå fra en ordning med tilladelse til en generel dispensationsordning for forskningsforsøg og har til formål at sikre, at der ved iværksættelsen og gennemførelsen af forskningsforsøg er en pligt til at være opmærksom på, hvilke miljømæssige konsekvenser forskningsprojektet kan have, og hvordan disse bedst muligt kan imødegås ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af forskningsprojektet. Det betyder således, at forskningsprojektet ikke bør føre til f.eks. øget risiko for kvælstofudledning, med mindre forskningsprojektet netop har til formål at få mere viden om kvælstofs ageren under nærmere bestemte forudsætninger. Placeringen af forsøg i forhold til omgivelserne, herunder natur og vandmiljø, skal således også som en del af bekendtgørelsens regler tages i betragtning.

Miljø- og Fødevareministeriet er imidlertid enig med Landbrug & Fødevarer i, at de påvirkninger, som forsøget har til formål at undersøge, ikke skal imødegås. På denne baggrund har ministeriet præciseret, at det skal fremgå af forsøgsplanen, hvordan *utilsigtede* påvirkninger af omgivelserne vil blive imødegået. Herved er det tydeliggjort, at forskningsforsøgets tilsigtede påvirkninger af miljøet ikke skal imødegås.

Da den generelle dispensationsordning for forsøg er en lempelse af de hidtidige regler, er det ministeriets opfattelse, at brugen af dispensationen bør registreres, så ministeriet kan få viden om, hvor udbredt brugen af ordningen bliver og har mulighed for at få indsigt i, hvilke type forsøg som gennemføres. Dette er ikke muligt uden en registreringsordning

Forsøgsplanen og den korte afsluttende rapport over forsøgets væsentligste resultater udgør tilstrækkelig dokumentation for forsøgets gennemførelse. Det følger af forholdets natur, at den korte afsluttende rapport ikke kan fremvises som dokumentation, før forsøget er afsluttet. Mens forsøget pågår, er forsøgsplanen således tilstrækkelig dokumentation.

Til bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening bemærkes det, at den foreslåede § 3 indeholder kriterier, der efter ministeriets vurdering begrænser forsøgenes omfang og potentielle miljømæssige konsekvenser, hvilket er uddybende beskrevet i afsnit 25 vedrørende miljømæssige konsekvenser. Forskningsforsøg, der fraviger bekendtgørelsens regler, skal ifølge bestemmelsen desuden registreres på Miljøstyrelsens hjemmeside, hvorved ministeriet får viden

om, hvor udbredt brugen af ordningen bliver og dermed har mulighed for at få indsigt i, hvilke typer forsøg som gennemføres, samt mulighed for at ændre bestemmelsen, hvis der skulle vise sig behov for det. På denne baggrund har Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger ikke ført til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

Det bemærkes, at ministeriet efter høringen har præciseret, at de 5 år som dokumentationen skal opbevares i, regnes fra udløbet af den planperiode, hvor forsøget af afsluttet. Ydermere har ministeriet lavet en lovteknisk justering af husdyrgødningsbekendtgørelsens eksisterende dokumentationskrav med henblik på at tydeliggøre, hvem pligten til at opbevare dokumentationen påhviler.

På baggrund af bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer har ministeriet justeret størrelsesgrænsen for forsøg på arealer med landbrugsafgrøder til 300 m² og præciseret, at forsøgsplanen alene skal redegøre for imødegåelsen af utilsigtede miljøpåvirkninger.

4. Justering af en række definitioner i § 4

KL foreslår, at Miljø- og Fødevareministeriet danner én definition af begreber, som indgår i flere bekendtgørelser f.eks. begrebet affald, der anvendes både i affald til jordbekendtgørelsen og husdyrgødningsbekendtgørelsen, og hvor forståelsen af begrebet kan afføde misforståelser og forskellige fortolkninger.

Videre bemærker KL, at det ville være hensigtsmæssigt med en definition af "ikke fast placerede husdyranlæg", jf. § 9, stk. 1, og "løbegårde og lignende arealer", jf. § 10 for at forebygge misforståelser og forskellige fortolkninger.

KL bemærker, at definitionen af jordbrugsvirksomheder, jf. § 4, nr. 25, er ændret, så der ikke længere henvises til lovbekendtgørelse med nr. og år. I den anledning spørger KL til, hvordan ministeriet i forhold til senere lovændringer påtænker at sikre enkel administration og bemærker, at det kan blive svært at finde den rigtige paragraf efterfølgende.

Biogas Danmark kvitterer for, at det i definitionen af biogasanlæg, jf. § 4 nr. 30, med tilføjelsen "bl.a." præciseres, at der ikke er tale om en udtømmende liste af biomasser, som kan nyttiggøres gennem afgang i biogasanlæg. Biogas Danmark anfører, at dette er særdeles vigtigt, da en række kommuner har tolket listen som udtømmende og derfor fejlagtigt har konkluderet, at biogasanlæg alene må tilføres husdyrgødning, affald og vegetabilsk biomasse.

Genanvend Biomasse bemærker, at have- og parkaffald ikke nævnes med et ord i bekendtgørelsen og spørger, om det er det samme som vegetabilsk biomasse, der er defineret i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4, nr. 11. Genanvend Biomasse anfører, at husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4 med fordel kan medtage en konkret definition af have- og parkaffald samt hvor fraktionen er dækket af bestemmelser i lovgivningen.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at definitionen af flydende husdyrgødning udvides, så den også omfatter mælk. Foreningen henviser herved til, at en mælkeproducent kan have behov for at kunne udbringe mælken på arealer som

husdyrgødning. Som eksempler herpå nævner Landbrug & Fødevarer den situation, hvor en mælkeproducent er ramt af en arbejdsblokade og derfor ikke kan få afhentet mælk, eller en situation som den nuværende med COVID-19, hvor der har været risiko for både afhentnings- og afsætningshindringer.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet er enig med KL i, at der så vidt muligt bør anvendes samme betegnelse om samme begreber på tværs af bekendtgørelser.

Det er imidlertid Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at affaldsbekendtgørelsens definition af affald ikke er rammende for forståelsen af affald i husdyrgødningsbekendtgørelsen. I affaldsbekendtgørelsen defineres affald som ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1. Affald i husdyrgødningsbekendtgørelsens forstand er produkter, stoffer og materialer, der har et næringsstofindhold og dermed en jordbrugsmæssig værdi og af denne grund udbringes på marker. På denne baggrund er der efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering ikke fuldstændig sammenfald med det, der efter affaldsbekendtgørelsens forstås ved affald. Miljø- og Fødevareministeriet har derfor ikke fundet det hensigtsmæssigt at ændre definitionen.

Ministeriet vil frem mod en senere ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen overveje, om det vil være hensigtsmæssigt at erstatte begrebet ”affald” i husdyrgødningsbekendtgørelsen med ”anden organisk gødning”, som er det begreb, der anvendes i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning.

Definitionen af ikke fastplacerede husdyranlæg følger indirekte af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 10, idet det fremgår af denne bestemmelse, at et husdyranlæg skal flyttes mindst en gang om året. Heri ligger, at det i modsat fald vil blive betragtet som fast placeret. Ministeriet har i forbindelse med en tidligere høring vurderet, at dette er den mest hensigtsmæssige måde at regulere på, idet det er vanskeligt at lave en relevant definition af fast placerede husdyranlæg og ikke fast placerede husdyranlæg, der ikke bliver til et materielt krav om flytning og dermed en regel, der ikke hører til i en bestemmelse om definitioner. Dette er fortsat ministeriets vurdering. Det bemærkes, at Miljøstyrelsen i forlængelse af tidligere høringssvar har forklaret begrebet yderligere i vejledningen.

Til KL's ønske om, at der indsættes en definition af løbegårde og lignende arealer i husdyrgødningsbekendtgørelsen skal Miljø- og Fødevareministeriet bemærke, at det allerede fremgår af ordlyden af § 9, stk. 1, at et areal betragtes som en løbegård, hvis der er en høj koncentration af dyr, og næringsstofferne fra husdyrgødningen på arealet set over en årrække ikke kan udnyttes, hvorfor der er krav om fast bund og afløb. Løbegårde anvendes ikke i øvrigt i bekendtgørelsen, hvorefter der ikke ses at være behov for en egentlig definition af løbegård.

Til spørgsmålet fra Genanvend Biomasse om, hvorvidt have- og parkaffald er det samme som vegetabilsk biomasse, bemærker Miljø- og Fødevareministeriet, at vegetabilsk biomasse i bekendtgørelsens § 4, nr. 11, defineres som: ”Organisk stof dannet ved planters fotosyntese. Undtaget herfra er vegetabilsk biomasse, der er

klassificeret eller klassificeres som affald.” Have- og parkaffald er klassificeret som affald og dermed undtaget fra definitionen af vegetabilsk biomasse. Da husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke indeholder en særskilt regulering af have- og parkaffald, finder ministeriet det ikke relevant at indsætte en definition heraf i bekendtgørelsen, lige som ministeriet vurderer, at en redegørelse for reguleringen af have- og parkaffald i anden lovgivning mest hensigtsmæssigt sker på vejledningsniveau.

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at det ikke er hensigtsmæssigt at lade mælk omfatte af definitionen af flydende husdyrgødning, som Landbrug & Fødevarer har foreslået. Dels finder ministeriet det uhensigtsmæssigt at definere et ord i strid med den almindelige forståelse af ordet. Dels vil en imødekommelse af forslaget indebære, at mælk omfattes af alle husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om flydende husdyrgødning, herunder af pligten til at anvende husdyrgødning til gødningsformål, jf. § 26. Såfremt der skulle opstå behov for at udbringe mælk på arealer, vil kommunen kunne tillade dette efter reglerne i miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1.

På baggrund af bemærkningerne fra KL har Miljø- og Fødevarerministeriet tilrettet henvisningen til gødskningsloven, således at der henvises til lovens nummer og dato. Herefter defineres en jordbrugsvirksomhed i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4, nr. 25, som en virksomhed, der er registreret efter § 5, stk. 2, i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstoffreducerende tiltag, jf. lov nr. 338 af 2. april 2019.

5. Placering af anlæg m.v., jf. §§ 5-7

Glostrup Kommune anfører, at der er behov for, at kommunerne igen får mulighed for at give dispensation til faste anlæg i byzone med henblik på pleje af den bynære natur. KL ønsker en præcisering af, hvor afstanden fra hundepensioner måles. Dansk Naturfredningsforening ønsker, at bl.a. reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen for almene vandboringer bliver generelle for alle vandboringer, uanset om de er private boringer eller ej.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger

Til Glostrup Kommunes ønske om at kunne give dispensation til faste anlæg i byzone med henblik på naturpleje kan Miljø og Fødevarerministeriet oplyse, at sådan en mulighed ikke ses at have været indeholdt i husdyrgødningsbekendtgørelsens regler det seneste årti, hverken i §§ 5 eller 7.

Hensynet bag husdyrgødningsbekendtgørelsens forbudszone- og afstandsregler i § 5 bunder i et ønske om at beskytte naboer og omkringboende tæt på husdyrene. Der må således som udgangspunkt ikke etableres læskure, stalde eller lignende i byzone jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 5. Kommunerne har dog mulighed for at meddele dispensation til at etablere ikke fast placeret husdyranlæg jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 5, stk. 5. Kommunerne har desuden mulighed for at meddele dispensation til dyrehold i fold jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 7, stk. 3

Ministeriet kan oplyse, at man er i gang med at afvikle de af Miljøstyrelsen godkendte byggeblade, der giver mulighed for at fravige kravet om fast bund og

afløb, med henblik på at de i relevant omfang indholdsmæssigt integreres i husdyrgødningsbekendtgørelsen i form af egentlige regler (undtagelser). Denne proces kan muligvis i forbindelse med en senere bekendtgørelsesændring give anledning til justeringer i husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning af ikke fastplacerede husdyranlæg.

Til KL's ønske om en præcisering af, hvorfra afstanden fra hundepensioner måles, skal Miljø- og Fødevareministeriet bemærke, at Miljøstyrelsen i forlængelse af tidligere høringssvar har forklaret begrebet yderligere i Miljøstyrelsens vejledning. Herefter skal "afstandskravet til hundeholdet [...] måles fra det sted, hvor hundene har mulighed for at opholde sig. Hvis de f.eks. har adgang til et udendørs lufteareal, er det fra det nærmeste punkt på det areal, at afstanden til naboen skal måles." Miljø- og Fødevareministeriet vil i forbindelse med en senere ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen overveje, om dette mere hensigtsmæssigt kunne fremgå af bekendtgørelsen.

Til bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening om afstandskrav til vandforsyningsanlæg kan Miljø- og Fødevareministeriet indledningsvist oplyse, at begreberne almen vandforsyning og vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning, indholdsmæssigt er fastlagt og anvendt i vandforsyningslovens § 3, stk. 3. Her defineres almen vandforsyning som den person eller juridiske enhed, der ejer et eller flere vandforsyningsanlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme hver. Vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning i husdyrgødningsbekendtgørelsens forstand, vil typisk være markvandsboringer eller vandindvinding til en enkelt eller få husholdninger m.v.

Miljø- og Fødevareministeriet finder på nuværende tidspunkt ingen grund til at ændre 25 meter beskyttelseszone til ikke-almene vandforsyninger i bekendtgørelsen. Dog kan ministeriet oplyse, at bedre beskyttelse af ikke-almene vandforsyninger er et emne, som Miljø- og Fødevareministeriet vil tage med i regeringens arbejde med kortlægning af udfordringerne for grundvandet med henblik på en bedre drikkevandsbeskyttelse.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

6. Forbuddet mod at tilbageføre husdyrgødning til stalden, jf. § 9

Herning Kommune finder det uklart, hvorledes husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9, stk. 6, forholder sig til sandseparering.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Til Herning Kommunes spørgsmål om, hvorledes husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9, stk. 6, forholder sig til sandseparering, kan Miljø- og Fødevareministeriet oplyse, at denne bestemmelse ikke medfører begrænsninger i forhold til sandseparering på den beskrevne måde, idet forbud mod at tilbageføre husdyrgødningen først indtræder, når husdyrgødningen har nået gødningsopbevaringsanlægget. Det forhold, at husdyrgødningen passerer et separationsanlæg forud for, at det når gødningsopbevaringsanlægget, er ikke i strid med husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9, stk. 6.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

7. Krav til opbevaringskapacitet, jf. § 11

Herning Kommune foreslår, at affald, der er omfattet af reglerne om anvendelse af affald til jordbrugsformål, bliver omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 11.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at lukkeperioder for væksthuse bør fastholdes indtil ministeriet konkret har vurderet størrelsen på ophobning og udledning af fosfor ved ophævelse af lukkeperioderne, og at det bør overvejes, hvorledes opbevaringskapacitet for væksthuse kan indføres.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 11 har til formål at sikre, at der på en ejendom med dyrehold er tilstrækkeligt med opbevaringskapacitet til at opbevare den gødning, der produceres på ejendommen i form af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand. Bestemmelsen omfatter også væksthuse, hvis der på ejendommen med væksthuse anvendes eller opbevares husdyrgødning svarende til produktionen fra et erhvervsmæssigt dyrehold, jf. afgrænsningen af anvendelsesområdet for husdyrgødningsbekendtgørelsen i dennes § 2, stk. 1. Det er derfor efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering ikke relevant at imødekomme Danmarks Naturfredningsforenings forslag om opbevaringskapacitet for væksthuse.

Affald til jordbrugsformål vil typisk være spildevandsslam produceret på et spildevandsanlæg. Dette er håndteret i affald til jordbekendtgørelsens § 19, stk. 1, der fastsætter, at kommunalbestyrelsen skal råde over opbevaringsfaciliteter for slam fra offentlige spildevandsanlæg i kommunen svarende til 9 måneders produktion.

Affald til jordbrugsformål afsættes især til planteavlere og skovbrugere og ikke til husdyrbrug og andre bedrifter med dyrehold, der typisk kan dække gødningsbehovet for deres marker med husdyrgødning. I det omfang bedrifter med dyrehold modtager affald til jordbrugsformål, sker der som oftest en sammenblanding af affaldet med husdyrgødningen i bedriftens gyllebeholder. Herefter anses blandingen efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for at være husdyrgødning, jf. definitionen heraf i bekendtgørelsens § 4, nr. 1, litra f, og dermed er blandingen omfattet af bestemmelsen om tilstrækkelig opbevaringskapacitet i § 11. Det er derfor efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering ikke relevant at imødekomme Herning Kommunes forslag om at lade affald omfatte af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 11.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

8. Regulering af opbevaring af affald i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 8

Herning Kommune foreslår, at affald, der er omfattet af reglerne om anvendelse af affald til jordbrugsformål, bliver omfattet af kapitel 8 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger

Det er allerede efter gældende ret muligt at opbevare affald til jordbrugsformål efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, jf. affald til jordbekendtgørelsens § 16.

Miljø- og Fødevareministeriet vil overveje, om der er behov for at se på relationen imellem affald, der er omfattet af affald til jordbekendtgørelsen, og husdyrgødningsbekendtgørelsens regler i kapitel 8 om opbevaring af flydende husdyrgødning samt ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse og restvand.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

9. Ensretning af afstandskrav til ammoniakfølsom natur

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der gælder syv forskellige afstandskrav til ammoniakfølsom natur omfattet af kategori 1 og 2, herunder fem forskellige for oplag af kompost afhængig af størrelsen på oplaget, hvilket Landbrug & Fødevarer finder kompliceret. Foreningen spørger, om det ikke er muligt uden en stor miljømæssig risiko at ensrette afstandskravene i § 15, stk. 2, vedrørende oplag af husdyrgødningsbaseret kompost med en tørstofprocent på 30 eller derover og forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent på 26 eller derover, § 19, stk. 3, vedrørende ludning af halm med ammoniak og § 27, stk. 3, nr. 4, vedrørende anvendelse af ammoniakreducerende teknikker i bræmmer omkring ammoniakfølsom natur.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Afstandskravene til ammoniakfølsom natur omfattet af kategori 1 og 2 bunder i et ønske om på den ene side at sikre hensynet til naturen og på den anden side hensynet til erhvervet.

De forskellige afstandskrav i § 15, stk. 2, vedrørende oplag af husdyrgødningsbaseret kompost med en tørstofprocent på 30 eller derover og forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent på 26 eller derover bunder i ønsket om at tage hensyn til mindre husdyrbrug.

Afstandskravet i § 19, stk. 3, om ludning af halm med ammoniak på 300 m fra kategori 1- og 2-natur skyldes den store udledning af ammoniak, som sker i forbindelse med halmludningen. Dette er også baggrunden for, at ludning af halm kun er tilladt under bestemte klimatiske betingelser. Det specifikke afstandskrav har til formål at undgå ammoniakskyer og anden skade på naturen.

§ 27, stk. 3, nr. 4, indeholder krav til udbringningsteknik i forhold til flydende husdyrgødning m.v. i en afstand af 20 meter til naturtyper omfattet af kategori 1-natur og naturtyperne højmoser og lobeliesøer omfattet af kategori 2-natur. § 29, stk. 2, forbyder udbringning af fast husdyrgødning på arealer med etablerede afgrøder til høst, der ligger inden for 20 meter fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, medmindre husdyrgødningen nedbringes. Bræmmebredden på 20 m er fastlagt på baggrund af viden om fordampning fra udbragt husdyrgødning.

De differentierede afstandskrav sikrer overordnet, at depositionen fra de forskellige kilder til ammoniakfordampning til de omfattede habitatnaturtyper

ikke overstiger 1 kg N pr. ha pr. år, og at reguleringen i habitatdirektivet overholdes. Skulle der foretages en ensretning af afstandskravene, ville det medføre, at man vil vælge højeste fællesnævner, hvilket Miljø- og Fødevareministeriet ikke anser for proportionalt.

Samlet set er det Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der er god grund til de differentierede regler for at sikre en afbalanceret regulering.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

10. Kravet om anvendelse af husdyrgødning til gødningsformål, jf. § 26

Herning Kommune værdsætter høringsbrevets afklarende tekst om § 26 og foreslår teksten indarbejdet i bestemmelsen i § 26. Herning Kommune foreslår således, at det kommer til at fremgå direkte af bekendtgørelsesteksten, at husdyrgødning skal kunne udbringes, og at husdyrgødning af denne grund ikke i biogasanlægget må blandes med stoffer, produkter og materialer, der ikke kan tillades udbragt på landbrugsjord på grund af risikoen for forurening af bl.a. grundvand og overfladevand.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering er det vejledningsstof, at husdyrgødning ikke uden kommunens forudgående tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1, må blandes med stoffer, produkter og materialer, der indebærer en forureningsrisiko ved udbringning på jorden. På baggrund af bemærkningerne fra Herning Kommune vil Miljøstyrelsen udbygge vejledningen til husdyrgødningsbekendtgørelsen, så det bliver tydeligere, herunder i forhold til sammenblandinger i biogasanlæg.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

11. Præcisering af krav til nedfældning, jf. § 27

Landbrug & Fødevarer anfører, at den foreslåede præcisering af kravene til nedfældning, hvorefter "nedfælderrenderne skal være tildækkede efter nedfældningen...", er for snæver. Landbrug & Fødevarer bemærker endvidere, at præciseringen er mere restriktiv end den, som fremgår af vejledningen til bekendtgørelsen på Miljøstyrelsen hjemmeside: "Ved nedfældning menes, at gylle nedfældes til under jordoverfladen. Det vil sige, at "rillen" skal kunne indeholde/bortlede den udbragte mængde husdyrgødning. Der må lige efter udbringning kun være ubetydelige mængder spildt gylle ovenpå jordoverfladen." Landbrug & Fødevarer anfører, at især for nedfældning i fodergræs er det problematisk, at der kræves tildækning af nedfælderrenderne, da dette ikke sker i praksis, og det er heller ikke sket f.eks. i de forskningsforsøg, som har fastslået ammoniakemissionen. På denne baggrund foreslår Landbrug & Fødevarer, at delsætningen "nedfælderrenderne skal være tildækkede efter nedfældningen..." udgår. Afslutningsvist bemærker Landbrug & Fødevarer, at foreningen ikke forventer ændringer i forhold til overholdelse af krydsoverensstemmelsesreglerne.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevarerministeriet er enige i, at den foreslåede formulering ”nedfælderrenderne skal være tildækkede efter nedfældningen...” alene kan være dækkende for nedfældning i sort jord. Ministeriet finder derfor, at bestemmelsen bør inkludere en tilføjelse om, at for nedfældning i græs og etablerede afgrøder skal nedfældningsrender helt kunne indeholde den udbragte mængde gødning.

På denne baggrund er kravene til nedfældning i bekendtgørelsens § 27, stk. 2, rettet til. Det fremgår herefter som et fælles krav for nedfældning i sort jord og i græs og etablerede afgrøder, at den flydende husdyrgødning eller afgassede vegetabiliske biomasse skal nedfældes til under jordoverfladen, og at der må alene være ubetydelige mængde flydende husdyrgødning over jordoverfladen efter nedfældning. Ved nedfældning i sort jord skal nedfældningsrenderne være tildækkede efter nedfældningen. Ved nedfældning i græs og etablerede afgrøder skal nedfældningsrender helt kunne indeholde den udbragte mængde gødning.

Miljø- og Fødevarerministeriet kan bekræfte, at den foreslåede ændring ikke giver anledning til ændringer i forhold til overholdelse af krydsoverensstemmelsesreglerne.

12. Krav om anvendelse af ammoniakreducerende tiltag ved anvendelse af højemissionskunstgødning, jf. § 27, stk. 11-14

Danske Juletræer bemærker, at § 27, stk. 11-14, giver udfordringer for juletræsproducenterne. Danske Juletræer henviser herved til, at der i juletræsproduktionen anvendes pelleterede organiske gødninger, der kan være beriget med urea/amidkvælstof for at opnå et tilfredsstillende kvælstofniveau. Danske Juletræer anfører, at de organiske gødninger er blevet mere populære blandt danske juletræsproducenter over de senere år, fordi næringsstoffrigivelsen sker langsommere end fra kunstgødning og dermed bedre følger træernes vækst og mindsker udvaskningsrisikoen. Derudover bidrager de organiske gødningstyper ifølge Danske Juletræer til recirkulering af næringsstoffer og begrænser brugen af kunstgødning. De organiske gødninger tilføres tidligt i vækstsæsonen – typisk i april måned.

Videre henviser Danske Juletræer til, at blandt de producenter, som anvender kunstgødning, bruges flere mekanisk blandede NPK-gødninger, hvoraf nogle er med svovlsur ammoniak.

Danske Juletræer bemærker, at juletræer er en mangeårig afgrøde, og at dyrkningen foregår ved en pH, der er lavere end traditionelt landbrug, hvilket reducerer risikoen for ammoniakfordampning. Således viser Danske Juletræers jordbundsdatabase med knap 5.000 jordbundsanalyser, at det gennemsnitlige Rt ved juletræsdyrkning er 5,6 (pH = 5,1). Almindeligvis regnes ammoniaktabet fra organiske gødninger som ”ubetydeligt” ved pH under 6.

Ydermere, anfører Danske Juletræer, yder juletræerne læ på et areal allerede fra anlægstidspunktet, og derfra i tiltagende grad med stigende højde/alder på træerne. Nedsat vindbevægelse i form af læ reducerer også ammoniakfordampningen. Endelig anfører Danske Juletræer, at juletræers mangeårige vækst med et stort rodnet i hele jordlaget umuliggør nedfældning som en teknisk mulighed uden at beskadige eller ødelægge træernes rodnet. Problemet

med rodbeskadigelser er stigende med træernes alder/størrelse. I ældre træer med stor højde findes heller ikke nedlægningsudstyr, som kan undgå at beskadige grenene. Visse ureaseinhibitorer skal tilsættes flydende husdyrgødning umiddelbart inden udbringning og fordrer udstyr, som juletræsproducenterne ikke råder over, mens (fabriks)tilsætning af en ureaseinhibitor til pelleterede organiske gødninger og mekanisk blandede kunstgødninger vil betyde forøgede omkostninger til gødning.

På denne baggrund anmoder Danske Juletræer om, at afgrøden juletræer undtages fra de i § 27 nævnte restriktioner om nedfældning af svovlsur ammoniak og urea-/amidkvælstofberigede gødninger udbragt efter 1. april. Subsidiært ønsker Danske Juletræer, at fristen for udbringning af disse gødningstyper forlænges til 1. maj for afgrøden juletræer.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der i § 27, stk. 15, er anført en ansøgningsfrist, som allerede er overskredet.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksomt på, at særlige gødningstyper, som tager hensyn til juletræernes vækstsæson, i højere grad efterspørges blandt producenterne.

Pelleterede organiske gødninger, der er beriget med urea/amidkvælstof m.v. er efter reglerne begrænset i anvendelse på tidspunkter, hvor temperaturen er høj (efter 1. april), idet ammoniakemissionen stiger væsentligt ved højere temperaturer. Anvendelse i perioden efter 1. april kræver derfor en særlig teknik som i de nuværende regler inkluderer placering i forbindelse med såning, en form for nedfældning eller nedbringning efter udbringning eller tilsætning af ureaseinhibitor, såfremt kvælstofindholdet er højere ind 6 pct.

Miljø- og Fødevareministeriet er enig i, at placering i forbindelse med såning, nedfældning og nedbringning i juletræsproduktionen ikke er reel en mulighed.

Miljø- og Fødevareministeriet har spurgt Aarhus Universitet, om der findes viden om emission af ammoniak fra pelleterede organiske gødninger, der er beriget med urea/amidkvælstof m.v. Aarhus Universitet har ikke tilstrækkelig viden herom, som vil kunne give ministeriet et vidensgrundlag om konsekvenserne for ammoniakemissionen ved en eventuel undtagelse eller forlængelse af frist for udbringning til 1. maj, som det foreslås af Danske Juletræer.

På den baggrund kan Danske Juletræer anmodning ikke imødekommes på nuværende tidspunkt. Miljø- og Fødevareministeriet vil gerne fortsætte dialogen med Danske Juletræer.

Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksomt på, at fristen i § 27, stk. 15, for ansøgning om dispensation fra kravene i stk. 12-14 er overskredet, men finder, at bestemmelsen fortsat er relevant, da Miljøstyrelsen i medfør af bestemmelsen har meddelt en midlertidig dispensation indtil den 1. august 2020, til at bedrifter under overholdelse af de i dispensationen angivne vilkår kan anvende flydende kunstgødning fra virksomheden Flex Fertilizer System ApS, CVR-nr. 36080760,

uden anvendelse af ureaseinhibitor og uden nedfældning, nedbringning inden 4 timer eller ved placering i forbindelse med såning. Dispensationen inklusiv vilkår er tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside

<https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2020/jan/dispensation-til-at-anvende-flydende-kunstgødning-uden-anvendelse-af-ureaseinhibitor/>.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

13. Fravigelse af lukkeperioderne ved udbringning af gødning i væksthuse, jf. § 28

Dansk Gartneri bemærker, at væksthuseproducenterne er meget tilfredse med, at der nu bliver dispenseret for lukkeperioder via § 28 for afgrøder, der dyrkes i væksthuse, så der nu kan dyrkes hele året. Dansk Gartneri bemærker, at det er en moderne tilpasning af lovgivningen til de faktiske forhold. Samtidig spørger Dansk Gartneri, om der burde henvises til stk. 11-13 og ikke kun stk. 11 fra den nye undtagelsesbestemmelse i § 28, stk. 14.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at væksthuse i forlængelse af forslaget om at fritage væksthuse fra lukkeperioden også fritages fra kravet om højst 170 kg N pr. ha harmoniareal og fra fosforealkravet med den samme begrundelse om, at produktionen i væksthuse på flere væsentlige punkter adskiller sig fra anden planteproduktion, fordi dyrkningen sker under tag i opvarmede drivhuse, og afgrøderne tilføres vand ved kontrolleret vanding og ikke ved naturlig nedbør. Alternativt foreslår Landbrug & Fødevarer, at kravene kun bør omfatte husdyrgødning og ikke anden organisk gødning. Landbrug & Fødevarer henviser hermed til, at harmoniregler og fosforealkrav, som de er formuleret nu, ikke bare er en væsentlig barriere for økologisk væksthuseproduktion, men er direkte umulige at opfylde.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at lukkeperioder for væksthuse bør fastholdes indtil ministeriet konkret har vurderet størrelsen på ophobning og udledning af fosfor ved ophævelse af lukkeperioderne.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet har efter høringsfristens udløb drøftet behovet for at fravige husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, stk. 12 og 13, med Dansk Gartneri. Ministeriet vurderer på denne baggrund, at der ikke – i hvert fald på nuværende tidspunkt – er behov for at muliggøre udbringning af flydende husdyrgødning og flydende affald i flerårige afgrøder uden årlig høst og udbringning af ensilagesaft på ubevoksede arealer, hvor der ikke er afgrøder den følgende vinter, jf. § 28, stk. 12 og 13. På denne baggrund har ministeriet fastholdt det foreslåede anvendelsesområde for undtagelsen for væksthuse fra lukkeperioder.

Til det af Landbrug & Fødevarer anførte bemærker Miljø- og Fødevareministeriet, at ministeriet i sommeren 2020 vil igangsætte et forsøg ved Aarhus Universitet. Forsøget skal bl.a. skal belyse, i hvilket omfang økologisk væksthuseproduktion i bundjord indebærer en risiko for miljøpåvirkninger i form af fosforophobning i jorden og øget nitratpåvirkning af f.eks. grundvandet, og hvilke foranstaltninger der er egnede til at imødegå sådanne påvirkninger.

Forsøget forudsætter deltagelse af en række væksthuse, hvor Aarhus Universitet kan tage prøver. Det er hensigten, at forsøget bl.a. skal belyse de miljømæssige konsekvenser af tildeling af fosfor og kvælstof fra anden organisk gødning end husdyrgødning i mængder, der overskrider husdyrgødningsbekendtgørelsens begrænsninger. Forsøget forventes afsluttet i 2022. Ministeriet forventer ikke at foretage eventuelle ændringer i den gældende regulering af næringsstofftilførslen til væksthuse, før resultaterne fra forsøget foreligger.

Til bemærkningen fra Danmarks Naturfredningsforening om at opretholde lukkeperioderne for væksthuse skal ministeriet bemærke, at der efter ministeriets vurdering ikke er væsentlig risiko for øget fosforophobning med fosfortab til følge forbundet med ændringen. Der henvises til høringsnotatets afsnit 25 for uddybning heraf.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

14. Ændring af lukkeperioder for fast og flydende affald

Genanvend Biomasse og HedeDanmark foreslår, at perioden for udbringning af fast affald forlænges eller at lukkeperioden helt afskaffes på lerjord. Foreningerne henviser til, at § 28, stk. 10 og 11, sammenholdt med reglerne om jordbearbejdning på visse jordtyper alene muliggør udbringning af fast affald forud for vårsæd i en kort periode i efteråret, og at landmænd, der ønsker at modtage f.eks. spildevandsslam tvinges til at modtage og indarbejde det i jorden i november. Videre anfører foreningerne, at det på lerjorde erfaringsmæssigt er vigtigt at få pløjet arealerne inden vinteren, og at mange pløjer deres marker frem til udgangen af december, og at en udbringning medio december ville afkorte perioden fra udbringning til vækststart og dermed mindske risikoen for tab af næringsstoffer.

Genanvend Biomasse og HedeDanmark foreslår desuden, at der gives mulighed for også at udbringe flydende affald forud for vintersæd i efteråret. Foreningerne bemærker, at § 28, stk. 2 og 3, muliggør udbringning af flydende affald frem til 1. oktober på arealer med fodergræs, vinterraps, grøngødning og udbringning forud for sukkerroer samt frøgræsmarker frem til 15. oktober, men da flydende affald i modsætning til husdyrgødning som oftest skal indarbejdes i jorden kort tid efter udbringning, er det vanskeligt at udbringe på etablerede afgrøder. Videre bemærker foreningerne, at den meste biogødning er fast og derfor kan udbringes forud for f.eks. vinterhvede i efteråret, men at en mindre del af beholderens indhold (den sidste rest) er tynd og dermed kun kan anvendes forud for vinterraps. Vinterraps skal typisk etableres inden 20. august, hvorved der i resten af efteråret ikke er mulighed for at udbringe flydende affald. Det anføres, at langt det meste kvælstof er organisk bundet (80-90 pct.), hvorved risikoen for en hurtig frigivelse af en ”stor” mængde kvælstof i efteråret er meget lille.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksomt på, at der i plantedækkebekendtgørelsen findes regler der begrænser landbrugers mulighed for at nedbringe husdyrgødning, afgasset biomasse og fast affald, og at husdyrgødningsbekendtgørelsens lukkeperioder skal ses i sammenhæng med disse. Samspejlet mellem husdyrgødningsbekendtgørelsen og

plantedækkebekendtgørelsens regler udgør de samlede begrænsninger i forhold til udbringning og nedbringning af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og fast affald m.v. i perioder, hvor der er særlig risiko for uhensigtsmæssig påvirkning af omgivelserne, herunder ammoniakemission, udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet og lugt m.v.

Med de fastsatte regler i plantedækkebekendtgørelsen tages der bl.a. hensyn til jordbundsforholdene, således at jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder som udgangspunkt ikke må foretages fra høst af forfrugt og indtil den 1. oktober for lerjord (JB-nr. 7-9), indtil 1. november på lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11) og indtil 1. februar i det følgende kalenderår på sandjord (JB-nr. 1-4), jf. plantedækkebekendtgørelsens § 29, stk. 1.

I forhold til udbringning af flydende husdyrgødning og affald tages der i øvrigt hensyn til afgrøderne mulighed for at optage næringsstoffer, hvorfor udbringning af flydende husdyrgødning og flydende affald tillades på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, stk. 2, og i år med ekstraordinær meget nedbør tillige på arealer med fodergræs og vinterraps, frem til 15. oktober, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, stk. 9, jf. stk. 3, nr. 1 og 2.

Miljø- og Fødevarerministeriet ser løbende på muligheder for, at udbringningen af organiske og mineralske gødninger kan ske hensigtsmæssigt i forhold til dyrkningspraksis og de klimatiske og naturgivne forhold, herunder flydende og fast affald. Det bemærkes hertil, at lukkeperioderne indgår i nitrathandlingsprogrammet, og at ændringer heri derfor forudsætter en forståelse med EU-Kommissionen. Herudover vil der være behov for opdateret viden, bl.a. om de klimatiske forhold.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

15. Erosionsforebyggende foranstaltninger

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30, stk. 2, indeholder de foranstaltninger til imødegåelse af erosion, som kommunalbestyrelsen kan påbyde. Til nr. 1 vedrørende en zone langs med vandløbets, søens eller kystvandets kant, hvor der ikke foretages jordbearbejdning i efteråret, og hvor der således ikke kan være vintersæd, bemærker Landbrug & Fødevarer, at vintersæd kan etableres med direkte såning, som det f.eks. sker i Conservation Agriculture, hvor der netop ingen jordbearbejdning sker. På denne baggrund foreslår Landbrug & Fødevarer, at sætningen om vintersæd udgår, da essensen i bestemmelsen er opfyldt.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger

Det har ikke med formuleringen af forbuddet mod jordbearbejdning som erosionsforebyggende foranstaltning været et formål i sig selv at umuliggøre vintersæd. Efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering er erosionsforebyggende foranstaltninger forenelige med direkte såning af vintersæd, som Landbrug & Fødevarer nævner, at det foregår i f.eks. Conservation Agriculture.

På denne baggrund har ministeriet slettet § 30, stk. 2, nr. 1, 2. pkt., således at det er tilladt at dyrke vintersæd, såfremt dette er sået uden forudgående jordbearbejdnings. Justeringen vil blive indarbejdet i vejledningen.

16. Reguleringen af husdyrgødning fra smågrise behandlet med medicinsk zinkoxid, jf. § 33

Herning Kommune mener ikke, at det giver mening, at § 33, stk. 1, hvorefter tilsynsmyndigheden, når visse betingelser er opfyldt, skal meddele påbud om kalkning af marker, der modtager husdyrgødning fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zink, kun omfatter arealer tilhørende den bedrift, hvor husdyrgødningen er produceret, da zinkindholdet ikke ændres af, at husdyrgødningen aftages af tredjemand. På denne baggrund foreslår Herning Kommune, at det tilføjes til § 33, stk. 1, nr. 1, at bestemmelsen også omfatter de marker, hvor den producerede husdyrgødning bliver afgivet til.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Husdyrgødningsbekendtgørelsens regulering af udbringningen af husdyrgødning fra smågrise behandlet med medicinsk zinkoxid følger retningslinjerne fastsat i produktresuméet for medicinsk zink. Reglerne viderefører og supplerer Miljøstyrelsens vejledning på området fra 2016.

Efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering er der ikke væsentlig risiko for, at de samme arealer hos tredjemand år efter år vil blive tildelt husdyrgødning fra smågrise, hvilket i højere grad vil være tilfældet for arealer, der tilhører den bedrift, hvor husdyrgødningen er produceret.

Hertil kommer, at der efter bekendtgørelsens § 33, stk. 6, bl.a. gælder et krav om, at husdyrgødning, hvor husdyrgødning fra smågrise tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid udgør mere end 40 pct., ikke må udbringes oftere end hvert 3. år på samme areal. Dette krav gælder også tredjemandsarealer og medvirker således også til at begrænse udbringningen af større mængder husdyrgødning fra smågrise på tredjemandsarealer.

Det bemærkes i øvrigt, at EU-Kommissionen har besluttet, at brugen af medicinsk zink skal udfases, så det senest juli 2022 ikke længere er tilladt. Herefter vil bekendtgørelsens regulering af medicinsk zink blive ophævet.

Bemærkningerne har ikke ført til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

17. Formulering af fosforloftet for husdyrgødning fra fælles biogasanlæg, jf. § 35, stk. 4 og 5

Landbrug & Fødevarer bemærker, at bestemmelserne i § 35, stk. 4 og 5, er ekstremt svære at forstå betydningen af og foreslår, at de bliver nytænkt og gennemskrevet på ny, så meningen med dem klart fremgår.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Som hovedregel fastsættes en virksomheds gennemsnitsloft som et vægtet gennemsnit af fosforlofterne for den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, modtaget husdyrgødning, modtaget anden organisk gødning og modtaget bioaske, jf. § 35, stk. 3, nr. 1.

Jordbrugsvirksomheder, der er tilknyttet et fælles biogasanlæg, afgiver husdyrgødning til og modtager husdyrgødning fra det samme anlæg. Skulle fosforloftet fastsættes i overensstemmelse med den almindelige hovedregel, ville det således betyde, at fosforloftet for den husdyrgødning, som virksomheden producerer, ville påvirke virksomhedens gennemsnitsloft to gange – først som produceret husdyrgødning og siden som modtaget afgasset husdyrgødning.

Derfor gælder der efter § 35, stk. 4, den særregel, at den mængde fosfor, som afsættes til biogasanlægget, udgår af beregningen for virksomhedens gennemsnitlige fosforloft. Det betyder, at hvis al husdyrgødning afsættes til biogasanlægget, og den husdyrgødning der modtages på virksomheden er afgasset husdyrgødning fra biogasanlægget, så vil virksomhedens gennemsnitsloft være det fosforloft, som er tilknyttet den afgassede husdyrgødning.

For virksomheder, der benytter sig af muligheden for på en række betingelser at udbringe op til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode (undtagelsesbrug), fastsættes gennemsnitsloftet som hovedregel som et fast fosforloft på 35 kg P pr. ha, der omfatter virksomhedens egenproducerede husdyrgødning og modtaget husdyrgødning og anden organisk gødning og bioaske. Udgangspunktet er altså, at gennemsnitsloftet på undtagelsesbrug ikke påvirkes af fosforloftet for modtaget gødning, men ligger fast på 35 kg P pr. ha, jf. § 35, stk. 3, nr. 2. Formålet med det faste fosforloft for undtagelsesbrug er at gøre det muligt for dem at udbringe 230 kg N pr. ha harmoniareal uden at blive begrænset af fosfor.

Herfra gælder den undtagelse, at gennemsnitsloftet fastsættes som et vægtet gennemsnit for fosforlofterne for den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, modtaget husdyrgødning, modtaget anden organisk gødning og modtaget bioaske, såfremt fosfor fra organisk gødning modtaget fra andre virksomheder end andre undtagelsesbrug og modtaget fosfor fra fælles biogasanlæg udover den producerede og leverede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion udgør mere end 50 pct. af den mængde fosfor, som er produceret på jordbrugsvirksomheden i den pågældende planperiode, jf. § 35, stk. 5. Som beskrevet i høringsbrevet skal der tages højde for den mængde husdyrgødning, der er afgivet til biogasanlæg, jf. § 35, stk. 4.

Det bemærkes, at ordlyden af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 35, stk. 5, efter bekendtgørelsesændringen i 2018 ikke omfatter gødning modtaget fra andre virksomheder end jordbrugsvirksomheder (bortset fra den særlige bestemmelse om fælles biogasanlæg), hvilket er utilsigtet, da bestemmelsen også skal omfatte gødning modtaget fra andre virksomheder f.eks. spildevandsanlæg. Dette rettes der op på, ved at "andre jordbrugsvirksomheder" ændres til "andre virksomheder". Som beskrevet i høringsbrevet er baggrunden for bestemmelsen i § 35, stk. 5, at det ikke er fundet rimeligt, at undtagelsesbrug, hvor modtaget gødning (bortset fra de nævnte undtagelser vedrørende gødning modtaget fra andre undtagelsesbrug, fra fælles biogasanlæg) udgør hovedparten af bedriftens fosfor, skal kunne opretholde et fast fosforloft på 35 kg P pr. ha pr. planperiode.

Det er således hensynet til særlige driftsformer, der ligger bag særreglerne i § 35, stk. 4 og 5. Miljø- og Fødevarerministeriet vil gerne nytænke og gennemskrive

bestemmelserne som foreslået af Landbrug & Fødevarer, men vurderer, at det er vanskeligt at opnå et regelsæt, hvor meningen fremstår klart, uden i et vist omfang at gøre op med fosforreguleringens høje detaljeringsgrad og hensyntagen til forskellige driftsformer. På denne baggrund er det ministeriets vurdering, at en forenkling af fosforreguleringen ikke bør finde sted uden inddragelse af relevante interessenter og efter fornyet offentlig høring.

Miljø- og Fødevareministeriet vil tilstræbe at imødekomme behovet for øget klarhed over fosforreguleringen ved at udbygge de relevante afsnit i Landbrugsstyrelsens vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

18. Fosforreguleringen, herunder muligheden for at udbringe 90 kg fosfor fra bioaske pr. tildeling i skove, jf. §§ 36 og 40

KL finder det positivt, at Landbrugsstyrelsen fører kontrol med fosforarealkravet. Set ud fra et brugerperspektiv kunne indberetninger i den forbindelse måske sammentænkes med kommunernes kontrol med de resterende krav i bioaskebekendtgørelsen.

KL efterspørger vejledning om, hvordan kommunen får mulighed for at kontrollere, om de indsendte oplysninger om harmoniareal er korrekte. Videre forslår KL, at det præciseres i brugerbetalingsbekendtgørelsen, at tilsyn efter § 36 er omfattet af brugerbetaling. Det ser KL som en forbedring af dialogen med en stor del af de små husdyrbrug, f.eks. mange hesteejendomme, som ikke fører gødningsregnskab, men som er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen, da de har et erhvervmæssigt dyrehold.

Genanvend Biomasse, HedeDanmark, Københavns Universitet (Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning) og Dansk Skovforening støtter, at udbringning af aske i skov kan ske på baggrund af et 6-årigt gennemsnit, så der kan udbringes op til 90 kg fosfor pr. ha pr. 6 år. Genanvend Biomasse, HedeDanmark og Dansk Skovforening vurderer, at muligheden især vil sikre de mindre skovejeres mulighed for en bæredygtig skovdrift med tilbageførsel af bioaske til skovene. Dansk Skovforening ser desuden indirekte økonomiske gevinster og betydelige miljømæssige gevinster ved, at forslaget reducerer antallet af nødvendige maskinkørsler i skovene.

Danmarks Naturfredningsforening har forstået, at ministeriets udkast til lempelser for udbringning af bioaske i skove bør indføres af hensyn til praktiske udbringningsforhold, men efter foreningens vurdering har ministeriet ikke forholdt sig til, hvorvidt denne samtidige massive udbringning vil kunne føre til en betydelig fosforophobning, som vil kunne føre til fosforudledning til vandmiljøet. Danmarks Naturfredningsforening vurderer, at de nuværende regler allerede kan indebære fosforudledning og anbefaler derfor, at ministeriet ikke lemper reglerne.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet er enig med KL i, at reguleringen skal tænkes sammen på tværs, og ministeriet har dette for øje i forbindelse med den løbende udvikling og vedligeholdelse af reglerne. Landbrugsstyrelsen har behov for

oplysninger om forbruget af fosfor fra bioaske for at kunne kontrollere, at bedriften ikke samlet set har udbragt for meget fosfor fra bioaske og andre gødningstyper. Samtidig har kommunen behov for den forudgående anmeldelse efter bioaskebekendtgørelsen som grundlag for et evt. påbud eller forbud efter bioaskebekendtgørelsen. Det er ikke alle virksomheder, der anvender bioaske til gødningsformål, der har et gødningsregnskab. Hertil kommer, at virksomhedernes indberetninger til gødningsregnskabet er bagudrettede. På denne baggrund er der efter ministeriets vurdering ikke på nuværende tidspunkt mulighed for at erstatte indberetninger til kommunen efter bioaskebekendtgørelsen med indberetninger til Register for Gødningsregnskab.

Til KL's spørgsmål om, hvordan kommunerne kan kontrollere, om de indsendte oplysninger om harmoniareal er korrekte, bemærker Miljø- og Fødevareministeriet, at bedrifter omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 36 ikke skal indsende oplysninger om harmoniareal. Kommunens tilsyn baserer sig i første omgang på iagttagelser af de konkrete forhold i forbindelse med tilsyn. Såfremt kommunen på tilsyn konstaterer, at der tilsyneladende er misforhold mellem antallet af dyr og de arealer, bedriften har til rådighed for til udbringning, kan kommunen søge nærmere oplysninger f.eks. i OIS-databasen eller tingbogen eller forespørge hos Landbrugsstyrelsen, om bedriften har søgt om landbrugsstøtte til ejede og forpagtede arealer.

Efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering er det ikke hensigtsmæssigt at præcisere i brugerbetalingsbekendtgørelsen, at kommunens tilsyn med overholdelsen af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 36 er omfattet af brugerbetaling. Miljøstyrelsen vil på baggrund af KL's bemærkninger overveje, om Miljøstyrelsen kan præcisere sit vejledning.

Det fremgår af høringsbrevet, at muligheden for at udbringe 90 kg fosfor pr. ha fra bioaske pr. tildeling i skove ikke vurderes at udgøre et miljømæssigt problem, fordi den samlede mængde fosfor, der kan tildeles til skove med et fosforbehov over tid, er uændret. Der er således efter ministeriets vurdering ikke tale om en lempelse af reglerne fsva. den samlede tilladte mængde fosfor, idet afgrøderne fortsat kan tildeles samme mængde, men blot med mulighed for opsparing over tid med henblik på færre udbringninger. Det fremgår endvidere, at fosfor ophobes i jorden og derfor ikke udvaskes umiddelbart. Det er således ministeriets vurdering, at ændringen ikke vil føre til yderligere fosforophobning eller øget tab af fosfor til vandmiljøet.

Det er på denne baggrund Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ministeriet har foretaget en vurdering af den potentielle betydning for vandmiljøet af muligheden for at udbringe 90 kg fosfor fra bioaske i skove pr. tildeling som efterspurgt af Danmarks Naturfredningsforening. Miljø- og Fødevareministeriet har desuden på baggrund af en screening efter miljøvurderingsloven vurderet, at bekendtgørelsen ikke forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Der henvises også til høringsnotatets afsnit 25.

Det bemærkes, at afgrødekoderne 589 om bæredygtig skovdrift og 590 om bæredygtig skovdrift i Natura 2000-områder fremover ikke vil have en fosfornorm, og derfor har Miljø- og Fødevareministeriet fjernet henvisningerne

hertil i §§ 36 og 40. De nævnte afgrødekoder vil fremover heller ikke have en kalinorm. Der henvises til Landbrugsstyrelsens høring af udkastet til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning for planperioden 2020/2021 (gødskningsbekendtgørelsen).

Endvidere bemærkes det, at ordlyden af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 26 er justeret, som følge af at fosfornormerne fremover vil indgå i gødskningsbekendtgørelsen, og at der ikke er nogen afgrøder, der har en norm for kali uden samtidig at have en norm for kvælstof eller fosfor.

Endelig bemærkes det, at det efter offentlig høring er præciseret, at mængde begrænsningerne for fosfor, jf. bekendtgørelsens § 36, alene omfatter de nævnte gødningstyper, hvilket vil sige husdyrgødning, anden organisk gødning og bioaske. Omvendt er der ingen begrænsninger på anvendelsen af kunstgødning for bedrifter, hvis fosforforbrug reguleres af § 36.

19. Præcisering af at afgasset biomasse fra samme biogasanlæg tilknyttes samme fosforloft, jf. § 37, stk. 6

Til den foreslåede præcisering af, at der skal fastsættes ét fosforloft for samme biogasanlæg uanset, om biogasanlægget har to eller flere produktionslinjer, bemærker Landbrug & Fødevarer, at flere biogasanlæg i fremtiden formentlig i praksis vil have både en økologisk og en konventionel linje, som kører helt adskilt, og hvor biomassegrundlaget kan være meget forskelligt. På denne baggrund finder Landbrug & Fødevarer det hensigtsmæssigt at kunne fastsætte et økologisk og et konventionelt fosforloft og foreslår indsat et ny stk. 7, som fastsætter, at anlæg, der driver adskilte økologiske og konventionelle linjer, kan fastsætte særskilte fosforlofter for de to linjer.

Biogas Danmark finder det særdeles uheldigt, at der lægges op til en præcisering af, at al den afgassede biomasse fra et biogasanlæg tilknyttes samme fosforloft, og at det gælder generelt for alle anlæg, som indberetter samlet, men hvor biomassegrundlaget er forskelligt, men især i forhold til anlæg med opdelt linjer, f.eks. en økologisk linje og en konventionel linje. På denne baggrund opfordrer Biogas Danmark til, at præciseringen præciseres yderligere, så et biogasanlæg kan opdeles i forskellige linjer, hvor der tilknyttes forskellige fosforlofter baseret på det vægtede gennemsnit af de faktisk tilførte biomasser til den pågældende linje - parallelt til, at husdyrbrug kan afsætte gødningstyper med forskellige fosforlofter.

Nature Energy anfører, at præciseringen af, at der gælder et fosforloft pr. biogasanlæg må bero på en misforståelse i forhold til de store biogasanlæg med flere linjer og peger på to af Nature Energys egne anlæg som eksempel. Her er to linjer på anlægget – en økologisk og en konventionel – og de kører fuldstændig adskilt, fra biomassen ankommer til anlægget, og til den er tilbage som afgasset materiale hos landbrugene. Det er vidt forskellige biomasser, der kan komme i anlæggenes to forskellige linjer, og der skal holdes 100 pct. adskillelse for at kunne dokumentere bæredygtighed, massebalance, økologi m.v. for hver linje, ligesom både leverandørkredsen og aftagerkredsen til og fra de to linjer vil være forskellig. På denne baggrund anfører Nature Energy, at der reelt er tale om to forskellige anlæg, der er beliggende på samme fysiske matrikel og under samme CVR-

nummer, men som derudover er helt adskilt. Der skal derfor efter Nature Energys mening også være tale om to forskellige fosforlofter – et for hver linje.

Nature Energy bemærker endvidere, at der er biogasanlæg i Danmark, der har tre linjer, hvor den sidste er en ”slam”-linje, hvor der gælder tilsvarende skrappe krav til adskillelse, da den afgassede biomasse skal udsprede efter forskellige regler. Så også her vil et fælles fosforloft efter Nature Energys mening være helt forkert. Afslutningsvist bemærker Nature Energy, at det giver mening med et fælles fosforloft, hvis den afgassede biomasse ender på et og samme efterlager, men at der herudover bør fastsættes forskellige fosforlofter for forskellige adskilte linjer.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevarerministeriet skal indledningsvist bemærke, at differentierede fosforlofter ikke er en forudsætning for, at et biogasanlæg kan indrette sig med forskellige linjer, f.eks. en konventionel og en økologisk linje.

Endvidere bemærkes det, at der med den foretagne præcisering af, at afgasset biomasse fra samme biogasanlæg tilknyttes samme fosforloft, ikke er taget stilling til, om reguleringen, herunder Landbrugsstyrelsens Gødningsleverandørregister, på et senere tidspunkt kan indrettes således, at afgasset biomasse fra forskellige linjer tilknyttes forskellige fosforlofter.

Miljø- og Fødevarerministeriet vil gerne fortsætte drøftelserne med erhvervet om hensigtsmæssigheden af at tilknytte forskellige linjer fra samme biogasanlæg forskellige fosforlofter, bl.a. henset til at det vil øge kompleksiteten af reguleringen.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

20. Præcisering af terminologien om hævet fosforloft på baggrund af lave fosfortal, jf. § 39

Miljø- og Fødevarerministeriet har af egen drift efter den offentlige høring af udkastet til ny husdyrgødningsbekendtgørelse præciseret, at hævelse af fosforloftet på baggrund af lave fosfortal baserer sig på jordprøver fra de af jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer, der har JB-nr. 1-10, og kravet om jordprøver fra hele jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer omfatter arealer med JB-nr. 1-10. Det er herved tydeliggjort, at hævelse af fosforloftet ikke forudsætter jordprøver fra de harmoniarealer, der er JB-nr. 11 eller 12, og at eventuelle jordprøver fra disse arealer ikke indgår i beregningen af jordbrugsvirksomhedens gennemsnitlige fosfortal.

21. Fradragsregler for fosfor i kunstgødning og bioaske anvendt på ikke-harmoniarealer, jf. § 40, stk. 4

Landbrug & Fødevarer foreslår muligheden for at fratække den forholdsmæssige mængde fosfor fra handelsgødning, der antages fordelt til ikke-harmoniarealer fra virksomhedens fosforforbrug efter § 40, stk. 4, nr. 4, erstattet af et fast fradrag på f.eks. 15 kg fosfor pr. ha ikke-harmoniareal. Landbrug & Fødevarer henviser herved til, at bestemmelsen reelt ikke kan bruges på bedrifter, hvor harmoniarealet er ”fyldt op” med fosfor fra husdyrgødning, hvorfor resultatet

bliver, at ikke-harmoniarealer ikke kan tilføres fosfor i handelsgødning, som det ellers er hensigten med bestemmelsen.

Dansk Gartneri bemærker, at § 40 har fået flere nye indsættelser af relevans for dyrkning af afgrøder på friland, herunder den indsatte sætning i stk. 2 om at arealer, hvor til der kun anvendes kunstgødning og bioakse, ikke behøver indgå i harmoniarealerne. Videre anfører Dansk Gartneri, at den justerede bestemmelse i § 40, stk. 4, nr. 4, vedrørende ikke-harmoniarealer, som ikke hører ind under en af bestemmelserne i § 40, stk. 4, nr. 1-3, efter Dansk Gartneris forståelse giver mulighed for at udbringe fosfor fra kunstgødning og bioaske svarende til afgrødernes behov ifølge fosfornormerne. Dette opfatter Dansk Gartneri som en fordel for frilandsgrøntsagerne, som har et langt større behov for fosfor, end fosforlofterne tillader.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Til bemærkningerne fra Dansk Gartneri kan Miljø- og Fødevareministeriet indledningsvist bekræfte, at en virksomhed kan vælge, at et areal ikke skal indgå i virksomhedens harmoniareal, hvilket præciseres med den foreslåede tilføjelse til § 40, stk. 2.

Videre bemærker ministeriet, at det ikke er afgrødernes fosfornormer, der begrænser tildelingen af fosfor til arealer omfattet af bekendtgørelsens § 40, stk. 4, nr. 4, men derimod virksomhedens fordeling mellem harmoniarealer og ikke-harmoniarealer og forbruget af organisk gødning på virksomhedens harmoniarealer. Det følger således af § 40, stk. 4, nr. 4, at det antages, at den forbrugte mængde fosfor i kunstgødning og bioaske er fordelt ensartet på hele arealet med afgrøder. Miljø- og Fødevareministeriet er enigt med Landbrug & Fødevarer i, at denne antagelse ikke altid er retvisende.

Bestemmelsen i § 40, stk. 4, nr. 4, indebærer, at den forholdsmæssige del, der anses for forbrugt på harmoniarealer, indgår ved beregningen af, om virksomheden har overholdt sit fosforarealkrav, mens den forholdsmæssige del, der anses for forbrugt på virksomhedens ikke-harmoniarealer kan fratrækkes forbruget. For virksomheder, der kun har ikke-harmoniarealer, indebærer § 40, stk. 4, nr. 4, ikke nogen begrænsning af, hvor meget fosfor fra kunstgødning og bioaske virksomheden kan tildele.

På baggrund af de indkomne bemærkninger er det Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der kan være behov for frem mod en senere ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen at se på, om reguleringen af fosfor fra kunstgødning er hensigtsmæssig både ud fra driftsmæssige og miljømæssige hensyn. Ministeriet vil på denne baggrund gerne fortsætte drøftelserne med Dansk Gartneri, Landbrug & Fødevarer og andre relevante interessenter.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

22. Tilretning af terminologi i § 40, stk. 5

I udkastet til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2020/2021 er terminologien ændret, således at der generelt benyttes begrebet

”væksthus” og ikke ”drivhus”. Som konsekvens heraf er terminologien i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 40, stk. 5, tilrettet i overensstemmelse hermed.

Der er tale om en lovteknisk justering uden materiel betydning for indholdet af reglerne.

23. Fradrag for fosfor ved levering af halm til fyringsanlæg eller biogasanlæg og modtagelse af bioaske eller afgasset biomasse retur, jf. § 40, stk. 6 og 7

Genanvend Biomasse og HedeDanmark vurderer, at justeringen af § 40, stk. 6, giver god mening, idet der efter forslaget lægges op til, at forbruget af fosfor kan korrigeres, når der både leveres halm og modtages aske – uanset om den leverede mængde er større eller mindre end, hvad der svarer til den modtagne mængde bioaske.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at § 40, stk. 6, der giver mulighed for at fradrage 3 kg fosfor pr. ha ved levering af 3 tons halm, kunne forenkles ved at give et fradrag på 1 kg fosfor ved levering af 1 ton halm, hvorved fosformængden sættes proportionelt i forhold til udbyttet, hvilket ifølge Landbrug & Fødevarer giver mest mening biologisk/kemisk set. HedeDanmark foreslår, at bestemmelsen forenkles, så 1 ton halm medfører en justering på 1 kg P/ha.

Landbrug & Fødevarer, Genanvend Biomasse og HedeDanmark bakker også op om, at frøgræshalm inkluderes i § 40, stk. 7, så fradragsmuligheden også omfatter levering af frøgræshalm og efterfølgende modtagelse af bioaske. For at undgå, at der senere opstår ønske om f.eks. ærtehalm, foreslår Landbrug & Fødevarer, at der i stedet blot skrives ”halm”.

Biogas Danmark finder det særdeles hensigtsmæssigt, at der er mulighed for at fratække 3 kg fosfor pr. 3 tons halm, der reelt fjernes fra marken, og mener at fradragsmuligheden bør udvides til også at gælde, når halm leveres til biogasanlæg, idet halmens fosforindhold jo indgår i den fosformængde, der recirkuleres med den afgassede biomasse. Biogas Danmark henviser herved til, at for de landmænd, som leverer halm i form af halmballer samtidig med, at de låner deres husdyrgødning ud til biogasanlæg, vil halmens fosforindhold jo pludselig indgå i fosforregnskabet. Dette er ikke tilfældet, hvis landmanden pløjer halmen direkte ned - heller ikke, hvis landmanden henter betydelige mængder halm på nabobedrifter. Biogas Danmark anfører, at dette er særdeles uheldigt, da netop halmen indgår i energiafgrødeanalysen, som Energistyrelsen har fået gennemført, som en særdeles vigtig ressource med henblik på at gøre det muligt at afgasse en større mængde gylle med de klima- og miljømæssige fordele dette giver. Biogas Danmark skal derfor opfordre til, at muligheden for at fratække fosfor udvides generelt til når halm sælges som ren vare ud fra bedriften f.eks. i form af halmballer, men som minimum så det omfatter halmleverancer direkte til biogasanlæg. Det er klart, at det ikke også bør omfatte halm i form af dybstrøelse, hvor det er en integreret del af husdyrgødningen.

Nature Energy bemærker, at siden § 40, stk. 6, blev skrevet, er der sket en stor ændring i forhold til halm, idet mindre halm i dag leveres til fjernvarmeanlæg,

mens mere halm og dybstrøelse leveres til fælles biogasanlæg. Der forhold bør reglerne efter Nature Energys mening afspejle. På denne baggrund foreslår Nature Energy, at der skal gælde samme mulighed for at fradrage fosfor i halm ved levering til fælles biogasanlæg som ved levering til fyringsanlæg.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet forstår forslaget fra Landbrug & Fødevarer således at forenklingen til et fradrag på 1 kg fosfor ved levering af 1 ton halm, så der opnås en proportional sammenhæng, indebærer, at også begrænsningen fjernes i bestemmelsens stk. 7 om, at en jordbrugsvirksomhed maksimalt kan fratrage fosfor svarende til 3 kg pr. ha harmoniareal dyrket med korn, raps eller frøgræs. Til det skal Miljø- og Fødevareministeriet bemærke, at begrænsningen er sat af administrative hensyn for at holde reglerne så enkle som muligt. Begrænsningen i stk. 7 om, at der maksimalt kan fratrages fosfor svarende til 3 kg pr. ha harmoniareal dyrket med korn, raps eller frøgræs, er et fastsat gennemsnit, der både dækker over fosforfræførslen med forskellige typer halm, samt et gennemsnit af alle jordtyper m.v. Ministeriet finder det således ikke hensigtsmæssigt at ændre reglerne som foreslået af Landbrug & Fødevarer. Ministeriet er dog enig i, at bestemmelsen kan forenkles, så 1 ton halm medfører et fradrag på 1 kg P.

Miljø- og Fødevareministeriet er ikke bekendt med, at der leveres andre former for halm til fyringsanlæg end halm fra korn og raps og delvist frøgræs, som nu inddrages i reguleringen. Såfremt der skulle opstå behov for også at inddrage f.eks. ærtehalm, vil ministeriet se på muligheden for at udvide reguleringen i den forbindelse.

Muligheden for at fratrage fosfor fra modtaget bioaske fra eget halm leveret til fyringsanlæg blev indført dels for at videreføre hidtidig regulering i forbindelse med, at fosfor fra bioaske blev indarbejdet i husdyrgødningsbekendtgørelsen i 2019, samt på baggrund af en klar kobling mellem produktion og levering af halm og modtagelse af aske på samme bedrift.

Til bemærkningerne fra Biogas Danmark og Nature Energy om, at fradragsmuligheden også bør gælde halm leveret til biogasanlæg, skal Miljø- og Fødevareministeriet bemærke, at ministeriet er opmærksomt på branchens ønsker, og at der pågår drøftelser med branchen herom, som dog ikke er mundet ud i konkrete løsningsmodeller. Det er generelt ministeriets opfattelse, at en bredere anvendelse af fradrag for halm, der sælges ud fra bedriften, vil komplicere reglerne og administrationen heraf væsentligt, og at en sådan eventuel videreudvikling kæver et omfattende analysearbejde til afklaring af en række problemstillinger og spørgsmål af bl.a. administrativ og miljømæssig karakter.

På baggrund af bemærkningerne er bekendtgørelsens § 40, stk. 6, ændret, så jordbrugsvirksomheden for hvert 1 ton halm leveret til et fyringsanlæg, kan fratrage 1 kg P fra forbruget af fosfor. Bemærkningerne har ikke herudover givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet, men ministeriet har præciseret, at de 5 år, som dokumentationen for fyringsanlæggets modtagelse af halm, herunder mængde og dato, fra jordbrugsvirksomheden og for jordbrugsvirksomhedens modtagelse af bioaske fra fyringsanlægget skal opbevares

i, regnes fra udløbet af den indeværende planperiode, det vil sige den planperiode, som fosforbruget relaterer sig til.

24. Lovtekniske justeringer af krav til bedrifter, der udbringer op til 230 kg N pr. ha pr. planperiode, jf. bilag 2

Landbrug & Fødevarer mener, at bilag 2 fortsat skal være udtømmende ift. overholdelse af reglerne på ”kvægundtagelsesbrug, da det er vigtigt, at alle betingelser er samlet et sted i bekendtgørelsen.

Endvidere anfører Landbrug & Fødevarer, at definition af pløjelaget bør ændres fra 30 til 25 cm, da det er almindelig praksis.

Til den foreslåede justering af bilag 2, nr. 3, der bliver nr. 2, bemærker Landbrug & Fødevarer, at den ikke er mere forståelig end den tidligere formulering, og at det ikke giver mening at ændre bare for at ændre; så skal man hellere beholde den nuværende tekst.

Videre finder Landbrug & Fødevarer, at beskrivelsen af, hvornår kløvergræs er tilladt, og hvornår det skal være rent græsudlæg, ikke er tydelig, men forstår, at dette vil blive nærmere specificeret i vejledningen i stedet for i selve bekendtgørelsen.

Endelig bemærker Landbrug & Fødevarer, at der i bilag 2 bør tilføjes et ”op til” 230 kg N pr. ha, da det jo dækker intervallet mellem 170 kg N pr. ha og 230 kg N pr. ha. Der skal ikke nøjagtig udbringes 230 kg N pr. ha.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Lovteknisk er det ministeriets opfattelse, at alle definitioner bør samles samme sted i bekendtgørelsen. Det fastholdes derfor, at definitionerne på ”afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson”, ”græs” og ”græs- og cikorieudlæg” flyttes til § 4, hvor alle bekendtgørelsens definitioner er samlet.

Definitionen af pløjelag er en direkte konsekvens af de EU-regler, som ligger til grund for kvægundtagelsen. Det følger af artikel 8, stk. 1, i Kommissionens Gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1928, at der skal udtages jordprøver i de øverste 30 cm af agerjorden.

Miljø- og Fødevareministeriet fastholder den ændrede formulering således at bedriften i den efterfølgende planperiode ikke både må udbringe husdyrgødning i perioden den 31. august til den 1. marts på et areal med græs og pløje arealet, idet justeringen af ordlyden efter ministeriets vurdering har tydeliggjort meningen med bestemmelsen. Der er tale om en præcisering, der ikke ændrer det materielle indhold af bestemmelsen. I lyset af Landbrug & Fødevarers bemærkninger vil ministeriet undersøge, om det er muligt at vejlede bedre om reglens indhold.

Ministeriet bekræfter, at det af vejledningen vil fremgå, hvilken typekvælstoffikserende afgrøder, som ikke må dyrkes de arealer, som bedriften har til rådighed.

Ministeriet er enig i forslaget om at justere bilag 2, så det fremgår af teksten, at der kan gødes ”op til” 230 kg N pr. ha.

25. Miljømæssige vurderinger af ændret udkast til bekendtgørelse

Danmarks Naturfredningsforening påpeger, at foreningen forventer, at ministeriets screeningafgørelse om at bekendtgørelsesændringerne ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet, også omfatter en vurdering af de kumulative effekter af ændringerne særligt vedrørende fosfor. Denne vurdering savner foreningen i ministeriets beskrivelse i høringsbrevet af de miljømæssige konsekvenser. Foreningen forventer særligt en samlet vurdering af konsekvenserne af den generelle undtagelse for forskningsforsøg fra bekendtgørelsens krav, ophævelsen af lukkeperioder for udbringning for væksthuse samt muligheden for at udbringe større mængder bioaske i skove. Efter Danmark Naturfredningsforenings opfattelse vil disse ændringer – uanset om de enkeltvis er af mindre betydning – tilsammen kunne føre til en øget udledning af fosfor til omgivelserne og dermed belaste naturen yderligere. Foreningen anfører i den forbindelse, at der allerede er en betydelig overbelastning med fosfor i naturen, hvor ophobning af fosfor i jorden udgør en betydelig risiko for, at denne overbelastning vil øges under de allerede lempelige fosforregler.

Danmarks Naturfredningsforening efterspørger konkret, at ministeriet vurderer størrelsen på ophobning og udledning af fosfor ved ophævelse af lukkeperioder for udbringning fra væksthuse, opgør størrelsen af påvirkning med fosfor og nitratudvaskning ved den generelle undtagelse for forskningsforsøg fra bekendtgørelsens krav, samt vurderer konsekvenserne af ophobning af fosfor i skov ved lempelsen vedrørende udbringning af bioaske i skove. I forhold til undtagelsen for forskningsforsøg fra bekendtgørelsens krav mener foreningen desuden, at ministeriet skal fastlægge et loft for, hvor mange arealer, der samlet set kan udtages til forskningsforsøg inden for ordningen samt sikre lokaliseringen heraf, så forsøgene ikke fører til nitratudledning til drikkevandsforsyninger eller til fosforophobning i områder i nærheden af søer, vandløb eller kyster, hvor naturkvaliteten er påvirket af fosfor.

Miljø- og Fødevarerministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevarerministeriet er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at en screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven også indebærer en vurdering af den mulige indvirknings kumulative karakter, og dette indgår således også i ministeriets afgørelse, der er offentliggjort på Høringsportalen i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelsen.

På baggrund bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer, jf. afsnit 3, er størrelsesgrænsen for arealer med landbrugsafgrøder, der kan undtages bekendtgørelsens krav i forbindelse med forsøg, hævet til 300 m². Arealbegrænsningen i bestemmelsen udgør fortsat en begrænsning i praksis på udstrækningen af forsøg. Det er en forudsætning for bestemmelsen, at overholdelsen af bekendtgørelsens regler er af enten uvæsentlig betydning for miljøbeskyttelsen, eller fravigelsen af reglerne er nødvendig for at udføre forskningsforsøget. Det betyder således, at forskningsprojektet ikke må føre til f.eks. øget risiko for kvælstofudledning medmindre udledningen er ubetydelig, eller at forskningsprojektet netop har til formål at få mere viden om kvælstofs

ageren under nærmere bestemte forudsætninger. Placeringen af forsøg i forhold til omgivelserne, herunder natur og vandmiljø, skal således også som en del af bekendtgørelsens regler tages i betragtning. Med kravet om begrundelse i forsøgsplanen af, hvorfor regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen fraviges, er der en pligt til at være opmærksom på, hvilke miljømæssige konsekvenser forskningsprojektet kan have, og hvordan disse bedst muligt kan imødegås ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af forskningsprojektet. Disse kriterier begrænser efter ministeriets vurdering forsøgenes omfang og potentielle miljømæssige konsekvenser.

Miljøstyrelsen modtager ca. 1-2 ansøgninger årligt efter husdyrgødningsbekendtgørelsens nuværende dispensationsbestemmelse, som er bredere end den nye generelle undtagelse. SEGES har desuden til ministeriet oplyst, at langt størstedelen af alle forsøg kan holdes inden for rammerne af husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ministeriet forventer på denne baggrund, at bestemmelsen alene vil finde anvendelse i begrænset omfang. Med bestemmelsen om, at forskningsforsøg, der fraviger bekendtgørelsens regler, skal registreres på Miljøstyrelsens hjemmeside, får ministeriet desuden viden om, hvor udbredt brugen af ordningen bliver og har dermed mulighed for at få indsigt i, hvilke typer forsøg som gennemføres, samt mulighed for at ændre bestemmelsen, hvis der skulle vise sig behov for det.

De såkaldte lukkeperioder er grundlæggende indført for at undgå udbringning af de forskellige typer gødning i perioder, hvor risikoen for nitratudvaskning er størst, og hvor der ikke er afgrøder med vækst til at optage næringsstofferne. Produktionen i væksthuse adskiller sig dog på flere væsentlige punkter fra anden planteproduktion. Dyrkningen sker under tag i opvarmede drivhuse, hvilket betyder, at afgrøderne tilføres vand ved kontrolleret vanding og ikke ved naturlig nedbør. Det betyder også, at dyrkningssæsonen ikke er begrænset af de naturlige klimatiske forhold, men at afgrøderne kan dyrkes i hold henover hele året.

Derfor er der efter ministeriets vurdering ikke samme begrundelse for lukkeperioder i væksthuse, da risikoen for nitratudvaskning ikke på samme vis øges om efteråret i væksthuse som ved almindelig landbrugsdrift, idet klimaet (temperatur og vanding m.v.) i væksthuse er styret. Endvidere er der ikke samme behov for at sikre, at udbringning sker på tidspunkter, hvor der er afgrøder med vækst til at optage næringsstofferne. Desuden har væksthuse som regel ikke egen husdyrproduktion, således at der af denne grund kan være behov for lukkeperioder for at undgå, at husdyrgødning udbringes på tidspunkter eller i mængder, der ikke er agronomisk begrundet.

I Danmark produceres der hovedsageligt tomater og agurker i væksthuse, og produktionen strækker sig ifølge Dansk Gartneri over 8-9 måneder om året (fra februar til november) med de normer, som er angivet i gødskningsbekendtgørelsen og i vejledning om gødsknings- og harmoniregler. Væksthusproduktionen er bl.a. begrænset af regler for, hvor meget gødning, der årligt må tilføres. Væksthusene har desuden hidtil været begrænset af lukkeperioderne for bl.a. kunstgødning og fast husdyrgødning fra den 15. november til den 1. februar. Med ophævelsen af lukkeperioder for væksthuse bliver

det muligt at gøde og dermed dyrke tomater og agurker i yderligere 2,5 måneder om året. Tilførslen af kunstgødning og organisk gødning er for så vidt angår kvælstof begrænset af kvælstofkvoten i gødskningsloven og harmonireglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og for så vidt angår fosfor af fosforlofterne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Fosforlofterne rammer fosfor fra organisk gødning hårdere end fosfor fra kunstgødning. De eksisterende afgrødenormer for kvælstof og fosfor til tomater og agurker er fastsat ud fra en dyrkningssæson på 8-11 måneder. Væksthusene vil derfor efter anden lovgivning mangle gødning til mindst 1 måneds produktion. Hertil kommer de skrappe begrænsninger i adgangen til organisk gødning, der primært gælder for de økologiske væksthuse, da disse ikke må anvende kunstgødning.

Det bemærkes, at der ifølge Miljø- og Fødevarerministeriets oplysninger kun er 1-2 producenter, som kan dyrke hele året med lys og varme. I de øvrige væksthuse vil det efter ministeriets oplysninger ikke være økonomisk rentabelt at producere hele året. Væksthuse har hidtil været begrænset af lukkeperioden for kunstgødning og fast husdyrgødning fra den 15. november til den 1. februar.

Der er efter ministeriets vurdering således ikke væsentlig risiko for øget fosforophobning med fosfortab til følge forbundet med ændringen.

I forhold til lempelsen vedrørende udbringning af bioaske i skove ændres der ikke ved, at fosfor fra bioaske kun må udbringes i skov med en retningsgivende fosfornorm, og at der maksimalt må udbringes, hvad der svarer til 15 kg P pr. ha pr. planperiode, hvilket afspejler, at fosfornormen for de forskellige skovtyper med gødningsbehov ligger mellem 10 og 15 kg P pr. ha pr. planperiode. Der er i stedet tale om en opsparingsordning, hvor der kan udbringes større, opsparede mængder fosfor fra bioaske over færre gange, men mængden af fosfor fra bioaske, der samlet set må udbringes i skove over tid, er uændret. Det er karakteristisk for bioaske som gødning, at det er fosforholdigt, og at det ikke indeholder kvælstof. Det er således ministeriets vurdering, at ændringen ikke vil føre til yderligere fosforophobning eller øget tab af fosfor til vandmiljøet.

Fosfor fra udbragt gødning udvaskes ikke straks til vandmiljøet men bindes i jorden. Ved vedvarende fosforakkumulering vil jordens bindingskapacitet på et tidspunkt være opbrugt, hvorefter der kan ske en øget udvaskning ved fortsat udbringning af fosfor, udover hvad der fraføres med afgrøderne. Ændringerne i bekendtgørelsens regulering af fosfor vurderes ikke eller kun i begrænset omfang at føre til øget fosforakkumulering, og der forventes således ikke øget fosfortab af ændringerne hver for sig eller i kumulation.

26. Øvrige bemærkninger

Uanset, at denne høring vedrører husdyrgødningsbekendtgørelsen, skal Biogas Danmark opfordre ministeriet til i forbindelse med den næste revision af bekendtgørelsen om jordbrugets anvendelse af gødning at fastsætte udnyttelseskravet til væskefraktionen fra forarbejdet husdyrgødning – hvor fiberfraktionen afbrændes – på baggrund af en faglig vurdering frem for det nuværende krav på 85 pct. Det gældende højere udnyttelseskrav fører jo til et væsentligt højere samlet udnyttelseskrav, end hvis fiberen afsættes uforbrændt, hvilket hverken virker rimeligt eller fremmende for teknologiudviklingen.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger

Miljø- og Fødevareministeriet gør opmærksomt på, at bemærkningen vedrører bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning, der er omfattet af Landbrugsstyrelsens ressort. Bemærkningen er derfor sendt til Landbrugsstyrelsen, der er ansvarlig for udformningen af reglerne i gødskningsbekendtgørelsen.